

**Vänersborgs tingsrätt
Mark- och miljödomstolen
Box 1079
462 28 VÄNERSBORG**

Mark- och miljödomstolens mål nr M 5785-11

Lerums Naturskyddsförenings synpunkter avseende överklagande av Länsstyrelsens i Västra Götalands län, MPD, beslut 2011-08-23, dnr 551-95024-2007, angående tillstånd till vindkraftpark vid Öijared, Lerums kommun

Mark- och miljödomstolen har i föreläggande 2011-12-08, aktbilaga 16, givit Lerums Naturskyddsförening (LNF) möjlighet att lämna synpunkter i rubricerade mål. LNF anser sammanfattningsvis

- att Mark- och miljödomstolen skall avslå yrkandet om avslag på ansökan från Per Nyrén m. fl. (MjörnBjörboholmsgruppen),
- att Mark- och miljödomstolen skall tillstyrka yrkande a) från Wallenstam Vindkraft Öijared AB om tillstånd även för vindkraftverk nr 1.

LNF avstår från att lämna synpunkter på yrkandena b) och c) från Wallenstam Vindkraft Öijared AB.

I följande avsnitt motiverar LNF kortfattat ställningstagandena till de två överklagandena och redovisar som bakgrund Naturskyddsföreningens övergripande syn på vindkraftens roll i energiförsörjningen.

MjörnBjörboholmsgruppen

MjörnBjörboholmsgruppen yrkar att ansökan skall avslås. Gruppens huvudmotiv är hävdandet att vindkraftverk i Öijaredsområdet skulle vara estetiskt störande för landskapsbilden vid sjön Mjörn. LNF respekterar gruppens uppfattning, men delar inte denna både med hänsyn till förhållandena i området och det stora avståndet mellan Björboholm och Öijared.

I överklagandet kommenterar MjörnBjörboholmsgruppen andra instansers yttranden över ansökan, bland annat LNF. Gruppen anser bland annat att LNF inte beaktar områdets naturvärden och framför följande påstående:

”Det har inte framkommit att LNF:s yttrande baseras på sådana saksakal som lagstiftaren förutsatt i samband med att naturskyddsföreningarna fick en lagstadgad roll såsom remissinstans, m. m. i samhällsplaneringen.”

Det är oklart vad gruppen avser med ”lagstadgad roll”. LNF kan förmoda två möjligheter:

- a. LNF är remissinstans till Lerums kommun i planfrågor på samma sätt som en del andra föreningar. Syftet från kommunen för LNF:s del är sannolikt att få in natur- och miljösynpunkter i den kommunala planprocessen. Detta är ingen lagstadgad rätt utan grundas på ett kommunalt ställningstagande. LNF kan fritt lämna synpunkter eller avstå att göra detta.
- b. I miljöbalkens kap 16 §13 finns reglerat överklagningsmöjligheter för föreningar som företräder naturskydds- och miljöintressen. LNF uppfattar inte detta som en föreskriven skyldighet att företräda på förhand specificerade åsikter i eventuella överklaganden.

Sammanfattningsvis tar LNF avstånd från MjörnBjörboholmsgruppens uppfattning om LNF:s roll i miljöärenden. Gruppens inställning grundas uppenbarligen på att gruppen har andra uppfattningar än LNF om vad som är vägande sakskalet ifråga om naturpåverkan.

Det är uppenbart att MjörnBjörboholmsgruppen inte uppfyller miljöbalkens krav ifråga om överklagningsrätt. Gruppen är inte en formell förening. Däremot hävdar gruppen att den företräder ”en bred folkopinion” och att undertecknarna av överklagandet egentligen formellt gör det i egenskap av privatpersoner som ”bor nära området för ifrågasatt vindkraftanläggningar”. Kortaste avståndet tvärs över sjön mellan vindkraftverk och bebyggelse är 2-3 km. LNF ifrågasätter om detta skall anses vara nära.

Wallenstam Vindkraft Öjared AB

Wallenstam Vindkraft Öjared AB yrkar att även vindkraftverk nr 1 skall ges tillstånd. Platsen för detta vindkraftverk ligger i strandskyddsområdet för sjön Mjörn. Wallenstam hävdar att avståndet till stranden, ca 200 meter och förhållandet att verket skall stå i ca 40-årig produktionsskog, gör att verket inte påverkar möjligheterna att utöva fritidsaktiviteter utefter stranden.

LNF har tidigare tillstyrkt vindkraftverk nr 1 med i grunden samma argumentation som Wallenstam. Med hänsyn till naturvärdena i Öjaredsområdet anser LNF att nu aktuella delområden för etablering av vindkraftverk bör utnyttjas optimalt, hellre än anläggande av enstaka verk eller små, spridda grupper av verk inom större områden. Det är enligt LNF:s uppfattning mycket tillfredsställande att inga verk nu föreslås i det känsliga naturområdet Vik-Söaberg vid Sävelången.

Vad avser strandskyddet anser LNF generellt att dispenser endast skall kunna ges mycket restriktivt. Men i detta fall bedömer LNF intrånget i strandskyddet som marginellt i förhållande till fördelen med ytterligare ett verk. Ställningstagandet i detta fall skall inte tolkas som att LNF anser att det utvidgade strandskyddet kring sjön Mjörn är alltför omfattande.

Transportvägar vid uppförandet av verken

LNF har tidigare i en skrivelse 2009-05-07 till Länsstyrelsen framhållit att transportvägarna till Öjaredsområdet inte är klarlagda och att anordnande av transportvägar kan komma att påverka känslig och värdefull natur. I skrivelsen framfördes följande synpunkter, vilka fortfarande är angelägna:

”Transportvägarna fram till platserna för de 7 verken framgår inte av de handlingar som LNF har haft tillgång till. Det är fråga om smala och delvis krokiga vägar med troligen delvis låg bärighet oavsett om transportererna skall gå via Näs i söder eller Gallvik i norr. Om inte detta redan är klarlagt bör det klarläggas i tillståndet med hänsyn till eventuella naturpåverkande åtgärder för att förbättra vägarna.”

Naturskyddsföreningens allmänna inställning till vindkraft

Naturskyddsföreningen anser att det krävs en genomgripande förändring av energihushållningen, globalt, nationellt och även lokalt. Växthuseffekten erkänns idag av en överväldigande majoritet och framstår alltmera som ett överhängande globalt hot.

Växthuseffekten hotar en rad vitala samhällsfunktioner, naturvärden och biologisk produktion. För att åtminstone bromsa växthuseffekten krävs en radikalt minskad användning av de kolbaserade fossila energikällorna olja, fossilgas och stenkol. Det är inte en hållbar, säker eller ens möjlig lösning att istället bygga ut kärnkraften med hänsyn till risker (kärnvapen och haverier) och miljöeffekter (uranbrytning och avfallshantering). Kärnkraften har dessutom inte kapacitet att inom erforderlig tid bidra till att minska de globala utsläppen av koldioxid.

Minsta miljöpåverkan erhålls genom effektivare energi- och resursutnyttjande, dvs totala användningen av energi och resurser måste minska. Därefter skall de fossila kol- och uranbaserade energikällorna ersättas med förnybar energi baserad på solinstrålningen. För att begränsa miljöpåverkan är det fördelaktigast att sprida utnyttjandet på alla tillgängliga slag av solbaserad energi som redan utbyggd vattenkraft, bioenergi, solvärme, solceller, vindkraft och vågkraft.

Vindkraften har genomgått en snabb teknisk utveckling samtidigt som den blir alltmera ekonomiskt konkurrenskraftig. Eftersom vindkraften har begränsad tillgänglighet (det blåser inte alltid) krävs samkörning med annan elkraft som är lättreglerad. Sverige har i detta avseende mycket goda förutsättningar på grund av omfattande tillgång till redan utbyggd vattenkraft.

Sverige är allmänt sett glesbefolkat och har inom avsevärda områden goda förutsättningar att etablera vindkraft. Den lokala miljöpåverkan av att etablera vindkraftverk är begränsad, under förutsättning att lokaliseringen sker på ett hänsynsfullt sätt. Det bör sålunda finnas goda förutsättningar för en avsevärd utbyggnad av vindkraft på relativt kort tid

Även i Lerums kommun bör enligt LNFs uppfattning finnas områden som lämpar sig för etablering av vindkraftverk. Föreningen ser positivt på sådana etableringar under förutsättning att utbyggnaden sker med hänsyn till påverkan på lokala naturförhållanden. Vindkraftetablering får enligt LNFs uppfattning inte ske på ett sådant sätt att värdefull natur och känsliga arter skadas eller riskerar att skadas.

Lerums Naturskyddsförening

Olov Holmstrand
ordförande